

11

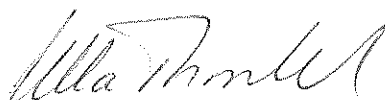
Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2015-12-17

Program för upphandling och inköp samt klausul om antidiskriminering och meddelarfrihet

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 170-850/2015

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden förklarar ärendet omedelbart justerat.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Marie Janemar
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har lämnat ett förslag om ett nytt program för upphandling och inköp samt klausuler om antidiskriminering och meddelarfrihet. Tanken är att staden därigenom ser möjligheter att genom krav i upphandlingar och avtal, påverka utvecklingen mot hållbara varor och tjänster. Förvaltningen ställer sig positiv till det föreslagna programmet och de föreslagna klausulerna.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Strategiska avdelningen

Hässelby Torg 20-22
Box 3424
165 23 Hässelby
Växel 08-508 04 000
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

Bilaga:

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 170-850/2015

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har utarbetats av strategiska avdelningen.

Bakgrund

I budget för 2015 gav kommunfullmäktige kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett nytt program för upphandling och inköp i Stockholms stad samt att revidera tidigare beslutad policy om konkurrens och valfrihet. Kommunstyrelsen fick också i uppdrag att skärpa nuvarande antidiskrimineringsklausul. Kommunfullmäktige har i budget för 2015 angett att staden, så långt lagen medger, ska ställa krav på meddelarfrihet för personal inom välfärdssektorn.

Stadsledningskontoret föreslår att stadens styrdokument för upphandlingsfrågor benämns program för upphandling och inköp istället för upphandlingspolicy. Inom ett antal avtalsområden ska centralupphandling vara huvudalternativet vilket innebär att alla nämnder i staden måste använda de centralupphandlade avtalen. Stadsledningskontoret föreslår även att nuvarande policy om konkurrens och valfrihet upphävs och att aktuella skrivningar som rör kvalitetsaspekter för upphandlad verksamhet förs över till det föreslagna programmet för upphandling och inköp.

Ärendet

Stadsledningskontorets förslag till program består av sex olika kapitel. I den första delen betonas att stadens nämnder och bolag ska arbeta med upphandling och inköp som ett strategiskt verktyg för att nå stadens mål om en hållbar utveckling. Genom krav på leverantörer kan upphandling bidra till hållbarhet avseende de fyra inriktningsmålen för staden.

- Ett Stockholm som håller samman
- Ett klimatsmart Stockholm
- Ett ekonomiskt hållbart Stockholm
- Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Kommunstyrelsen kommer ha ansvaret för att tillämpningsanvisningar tas fram för att genomföra programmet. Alla nämnder och förvaltningar har ansvar för att programmets mål nås.

Ett Stockholm som håller samman

Staden ska ställa krav som bidrar till god arbetsmiljö och goda anställningsvillkor. Staden ska så långt det är möjligt enligt lag ställa krav på kontraktsvillkor i nivå med svenska kollektivavtal. I fall där det bedöms nödvändigt ska staden ställa krav på att leverantören för sin verksamhet i Sverige har en arbetsmiljö för sina anställda som är i nivå med svensk lagstiftning. Kraven ska vara kopplade till avtalsrättsliga sanktioner.

Genom att tillämpa den antidiskrimineringsklausul som beslutats av kommunfullmäktige blir brott mot diskrimineringslagstiftningen en avtalsrättslig fråga med sanktionsmöjligheter. Staden ska i sitt arbete med upphandling också ta hänsyn till mål om att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Staden ska ställa krav på att leverantörer ska öppna upp för anställning och praktik för de grupper som står utanför arbetsmarknaden.

Ett klimatsmart Stockholm

Staden ska ställa krav på ekologiska livsmedel, transporter med liten påverkan på klimat och luftkvalitet, undvika skadliga kemikalier samt låg energianvändning i byggnader och anläggningar.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

För att hålla god kvalitet vid upphandling av verksamheter är det nödvändigt att de anställdas rättigheter värnas. Privata utförare ska aktivt arbeta med att informera personal om deras rättigheter och skyldigheter för att värna arbetstagarnas psykiska och fysiska arbetsmiljö. För att tillvarata leverantörernas potential att utveckla verksamheten ska det finnas tydliga beskrivningar om *vad* som ska uppnås men inte *hur* det ska uppnås. Krav som ställts på en huvudleverantör ska som huvudregel även gälla för underleverantörer.

Staden ska så långt möjligt arbeta med en sammanhållen e-handelsprocess för att stödja, förenkla och säkra kvaliteten i upphandlings- och inköpsprocessen. För att dra nytta av stadens storlek och bedriva ett effektivt upphandlingsarbete ska möjligheten till samordning genom till exempel gemensam upphandling alltid prövas av nämnden. Vidare ska centralupphandling vara huvudalternativet inom ett antal områden.

Staden ska ha en effektiv avtalsförvaltning med utgångspunkt i att avtal ska hållas och de sanktioner som finns i avtalet ska tillämpas. Nämnden ansvarar för att detta sker och ska vidta åtgärder för att avtalstrohet upprätthålls. Staden ska underlätta för idéburen sektor samt små och medelstora företag att delta i upphandlingar genom att undvika onödiga administrativa krav och förenkla anbudsgivningen så långt som möjligt.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Staden är mycket angelägen om att leverantörer som anlitas genom upphandling delar stadens mål i fråga om respekt för grundläggande mänskliga- och demokratiska fri- och rättigheter. Varor som köps in ska vara producerade under hållbara och ansvarsfulla förhållanden.

Särskild vikt ska fästas vid Internationella arbetsorganisationen, ILO:s, grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet, FN:s barnkonvention samt om tillverkningsländernas nationella lagstiftning om arbetarskydd, arbetsmiljölagstiftning och arbetsrätt ger ett starkare skydd.

När avtal sluts med en privat utförare rörande överlämnande av kommunala angelägenheter ska staden se till att allmänheten ges skälig insyn i den verksamhet som lämnas över. I de fall det finns ett valfrihetssystem ska staden arbeta för att det finns uppföljnings- och rapporteringsrutiner som gör att en neutral jämförelse mellan olika utförare är möjlig. Staden ska använda sig av klausulen för meddelarfrihet i kontrakt som avser entreprenadupphandlingar avseende drift av verksamheter inom socialtjänsten som tagits fram av kommunfullmäktige.

Inför en upphandling av verksamhet för sociala tjänster ska en kommunikationsplan tas fram som visar hur verksamhetens brukare, anställda samt i förekommande fall ungdoms-, funktionshinders- och pensionärsråd ska hållas informerade om vad som händer i processen. De ovan nämnda grupperna ska informeras så mycket som lagstiftningen medger under hela upphandlingsprocessen.

Det avslutande kapitlet handlar om organisation och ansvar. Här slås det fast att varje nämnd är en upphandlande myndighet och att yttersta ansvaret för upphandling och ingångna avtal är nämndens. Upphandlande myndighet ansvarar för att

- det finns resurser för att genomföra upphandlingar och inköp enligt lagar, regler och detta program,
- inköp sker i enlighet med de avtal som nämnden är bunden av
- ha en aktiv avtalsförvaltning för de avtal nämnden ansvarar för,
- kompetens upprätthålls hos de medarbetare som arbetar med upphandlings- och inköpsfrågor,
- stadens koncerngemensamma inköpssystem används och att inköp från de leverantörer som är anslutna till e-handel görs i inköpssystemet.

Hos varje nämnd ska det finnas en upphandlings- och inköpsansvarig samt en samordnare i upphandlings- och inköpsfrågor. Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande strategiska frågor inom upphandlings- och inköpsområdet. Kommunstyrelsen ansvarar också för att ta fram tillämpningsanvisningar till programmet och hålla dessa uppdaterade.

Staden ska vid upphandlingar av tjänster och byggtreprenader använda sig av den antidiskrimineringsklausul som ligger som bilaga 2 i remissärendet. Staden ska också vid entreprenadupphandlingar som avser drift av verksamheter inom socialtjänsten använda sig av den klausul om meddelarfrihet som ligger som bilaga 2 i remissärendet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till att staden ställer krav som bidrar till god arbetsmiljö och motverkar diskriminering. Förvaltningen menar att det också är bra med krav som minskar stadens klimatpåverkan och att staden ställer krav i sina köp av varor för att förbättra människors arbetsvillkor även i andra länder. Förvaltningen ser också positivt på programmets ambition att öka insynen och försöka stärka meddelarskyddet genom klausulen om meddelarfrihet. Förvaltningen tycker det är en förbättring att policyn om konkurrens och valfrihet samt skrivningarna om kvalitetsaspekter samlas i ett program. Förvaltningen ser att det behövs tillämpningsanvisningar för att klargöra hur programmet ska tillämpas. Detta rör till exempel den del som avser skrivningar om anställningsvillkor i nivå med svenska kollektivavtal.
